

Fare for hai

Mange trur at haien er eit blodtørstig monster som går til angrep så snart nokon stikk ei tå ut i vatnet. I røyndommen er det omvendt – mennesket er ein stor trussel mot haien.

TEKST: IRENE INMAN TJØRVE

Kvart år blir berre 50–75 menneske angripne av hai, og av desse blir 8–12 drepne. Bier, veps, slangar og lynnedslag er ansvarlege for langt fleire dødsfall kvart år – mange fleire blir faktisk drepne i ulykker på veg til og frå stranda enn av haiangrep. Faktum er at mennesket slett ikkje står på menyen hos haiar. Vi er ikkje ein del av det naturlege miljøet til haien, og dei fleste angrepa på menneske kjem truleg av misforståingar – at haien forvekslar mennesket med ein sel, at han kjenner seg trua, eller at han oppfattar mennesket som ein inntrengjar i territoriet.

Frykta og forhatte

Haiar har vore så frykta og forhatte at ein har brydd seg for lite om at det

blir fanga meir og meir hai. I Kina er det ikkje uvanleg at haiar blir fanga, får finnane skorne av og blir sleppte ut i havet for å dø. Her er haifinnar ei delikatesse, og fiskarar kan tene store pengar på dei. Ein bolle haifinnesuppe kan koste over 500 kroner!

Varsko her!

Men no roper forskarar og naturvernarar varsko. Frå 1974 til 1998 minka bestanden av store haiartar som lever utanfor austkysten av USA, frå om lag 8,9 millionar til om lag 1,4

millionar individ. Fleire artar er i ferd med å bli utryddingstrua.

Storfangst

Det same har skjedd over store delar av verda. Forskarar reknar med at det blir fanga rundt ein halv milliard kilo hai i året. Det svarer til mange millionar dyr. Fisk blir stadig meir populært som menneskemat, og sidan vi har overfiska mange andre fiskebestandar, er det no haiane som får lide.

Haiar er dårleg utrusta for rolla som byttedyr. Dei lever lenge, veks sakte, blir seint kjønnsmodne og føder få ungar. Det tek altfor lang tid for ein hai å vekse opp til at dei greier å erstatte den enorme mengda som no blir fiska.

Eldgammal

Haiane er eldgamle skapningar som har eksistert i 400 millionar år. Dei er topp-bytteeterane i havet, og dei spelar ei svært viktig rolle for å få økosystemet til å fungere. Dersom dei forsvinn, blir det skapt ubalanse som kan føre til problem hos alle andre dyregrupper i havet.

Mennesket er ein større trussel mot hai enn omvendt.

FOTO: GV-PRESS

Arbeidsoppgåver til leseteksten «Fare for hai»

Lesetekst 5.-7. trinn

1. Kven er haien sin største fiende?
2. Kva brukar nokre menneske haifinnar til?
3. Kor stor er nedgangen av haiartar utanfor USA?
4. Kvifor aukar haibestanden så sakte?
5. Kva artar skadar menneske mest kvart år?
6. Kva trur du er grunnen til at fiskarar fiskar hai?
7. Kvifor trur du haiar er viktige for økosystemet?
8. Haiar har eksistert 400 millionar år på jorda. Finn ut kor lenge menneske har eksistert på jorda. Bruk bøker eller søk på nettet!
9. Sjå på skiltet øvst i artikkelen. Kva har illustratøren brukt som inspirasjon til teikninga si?

